

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 762/2017-9

Ústavný súd Slovenskej republiky neverejnou zasadnutím senátu 12. decembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou Pacalaj, Palla a partneri, s. r. o., Námestie SNP 3, Trnava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Roman Desát, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 43 Sd 45/2014 z 25. mája 2015 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 So 72/2015 z 28. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júla 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 Sd 45/2014 z 25. mája 2015 (ďalej len „rozhodnutie krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 So 72/2015 z 28. marca 2017 [ďalej len „rozhodnutie najvyššieho súdu“; rozhodnutie krajského súdu a rozhodnutie najvyššieho súdu (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“)].

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ *«sa domáhal na základe ustanovení §§ 172 ods. 1, 172 ods. 3. písm. a), 172 ods. 4 a 184 ods. 3 Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“, pozn.) svojim podaním zo dňa 13.02.2012 adresovaným Sociálnej poisťovni – ústredie..., aby svojim rozhodnutím priznala sťažovateľovi dôchodkovú dávku vo výške, ktorá by zohľadňovala správny počet dní výkonu práce sťažovateľom v I. pracovnej kategórii v rokoch 1982, 1983 a 1984...»*

Sťažovateľ predloženými listinnými dôkazmi Sociálnej poisťovni - ústredie jednoznačne preukázal svoju pracovnú (zamestnaneckú) genézu, z ktorej vyplývalo, že druh práce, resp. pracovná činnosť (pracovná náplň), ktorú v sporných rokoch sťažovateľ vykonával, má byť s odkazom na sťažovateľom citované ustanovenia príslušných právnych predpisov subsumovaná pod výkon práce v I. pracovnej kategórii.»

Rozhodnutím Sociálnej poisťovne – ústredia (ďalej aj „správny orgán“) sp. zn. 530 329 2620 0 z 26. marca 2014 (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“) nebolo návrhu sťažovateľa vyhovené.

Rozhodnutie správneho orgánu sťažovateľ napadol žalobou o preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia na krajskom súde.

Krajský súd rozhodnutie správneho orgánu potvrdil (napadnutým rozhodnutím krajského súdu).

Proti rozhodnutiu krajského súdu sa sťažovateľ odvolal. Najvyšší súd rozhodnutie krajského súdu potvrdil (napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu).

Sťažovateľ sťažnosťou pred ústavným súdom namieta nelogickosť a arbitrárnosť výkladu, ktorým bolo rozhodnutie správneho orgánu potvrdené. Namieta tiež, že súdmi uplatnený výklad na vec sa vzťahujúcej právnej úpravy ho v konečnom dôsledku stavia do pozície, v ktorej sa oproti podľa jeho názoru porovnateľným osobám cíti byť diskriminovaný.

Sťažovateľ najprv poukazuje na znenie na vec sa vzťahujúcej úpravy, ktorá bola vo veci aplikovaná a z ktorej má vyplývať jeho nárok. Podstatou tejto časti sťažnosti je poukázať na to, že doba odborného školenia, ktoré sťažovateľ absolvoval u zamestnávateľa, sa má zarátať do počtu odpracovaných dní (doby zamestnania) ako tzv. náhradná doba.

Následne sťažovateľ poukazuje na to, že *„[p]odľa názoru konajúcich súdov však doba odborného školenia ako príprava na výkon práce zaradenej do I. pracovnej kategórie je zohľadnená ako výkon práce v I. pracovnej kategórii len v prípade, ak dotknutý subjekt nie je v danom čase zamestnaný; ak je však zamestnancom, tak v tomto prípade obdobie školenia nie je možné zohľadniť ako výkon práce v I. pracovnej kategórii.“*

Uvedený názor všeobecných súdov sťažovateľ vníma diskriminačne.

Záver vyúsťujúci do pocitu diskriminácie sťažovateľ odôvodňuje takto: *„Konajúce súdy totiž tvrdia, že osobe, ktorá absolvuje školenia za účelom prípravy na výkon práce v I. pracovnej kategórii počas obdobia mimo zamestnania, sa zohľadní táto doba školenia ako výkon práce v I. pracovnej kategórii, ale osobe, ktorá absolvuje školenia za účelom prípravy na výkon práce v I. pracovnej kategórii v rámci jeho zamestnania, sa doba školenia nezohľadní ako výkon práce v I. pracovnej kategórii. Neexistuje žiadny logický dôvod, pre ktorý by sa v riešenej veci mal aplikovať takýto prístup. Predovšetkým treba uviesť, že prezentovaný prístup je diskriminačný. Keďže doba výkonu práce v I. pracovnej kategórii mala vplyv o. i. aj na určenie dôchodkového veku, tak osoba, ktorá sa odborne*

pripravovala na výkon práce v I. pracovnej kategórii mimo zamestnania, by bola zvýhodnená (dosiahla by skôr dôchodkový vek) vo vzťahu k osobe, ktorá sa odborne pripravovala na výkon práce v I. pracovnej kategórii v rámci trvania zamestnania.

V prípade osoby (zamestnanca), ktorá by sa pripravovala na výkon práce v I. pracovnej kategórii počas trvania zamestnania, by doba zamestnania bola dlhšia v porovnaní s osobou, ktorá by absolvovala odborné školenie mimo dobu trvania zamestnania - aj napriek tomu by osoba v poradí prvom uvedenom prípade, ktorej doba zamestnania trvala dlhšie, dosiahla neskôr dôchodkový vek v porovnaní s osobou v poradí druhom uvedenom prípade.

A napokon nelogickosť a nesprávnosť prezentovaného prístupu konajúcich súdov potvrdzuje i ďalej uvedený skutkový dopad takéhoto prístupu. Obe osoby (tá, ktorá by absolvovala odborné školenie mimo zamestnania a tá, ktorá absolvovala odborné školenie počas zamestnania) by fakticky absolvovali rovnakú odbornú prípravu (z hľadiska obsahovej a časovej náročnosti) a následne rovnakú dobu reálneho výkonu práce (pracovnej činnosti) zaradenej do I. pracovnej kategórie. Aj napriek rovnakej pracovnej anabáze oboch osôb z pohľadu skutočností rozhodných pre výkon práce v I. pracovnej kategórii by mala nižší dôchodkový vek osoba, ktorá absolvovala odbornú prípravu mimo zamestnania, keďže v jej prípade by sa zohľadnila ako doba výkonu práce v I. pracovnej kategórii odborná príprava (školenie), naopak, v prípade druhej osoby by sa zohľadnila ako doba výkonu práce v I. pracovnej kategórii len doba samotného faktického výkonu tejto práce, nie doba odbornej prípravy (školenia).“

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namieta svojvoľné hodnotenie skutkového stavu. Je toho názoru, že správny orgán a vo veci konajúce súdy si svojvoľne a jednostranne osvojili skutkový stav veci uvádzaný zamestnávateľom. Sťažovateľ zistený skutkový stav rozporuje predložením čestných vyhlásení nadriadeného a ďalších zamestnancov. Nesúhlasí s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého v posudzovanej veci boli ozrejmene všetky rozdiely pri posúdení pracovnej činnosti sťažovateľa a pána M.

Sťažovateľovi doteraz nie je zrejmé, „z akého dôvodu zamestnávateľ a následne správny orgán a konajúce súdy rovnaké skutočnosti, podstatné pre posúdenie výkonu práce

v I. pracovnej kategórii, posudzovali rozdielne (diskriminačne) pri sťažovateľovi a pri pánovi M., resp. prečo pánovi M. na ich základe priznali výkon práce v I. pracovnej kategórii, sťažovateľovi nie; je potrebné zdôrazniť, že pán M. a sťažovateľ boli počas celej doby práce u zamestnávateľa zmenoví pracovníci, ktorí si navzájom odovzdávali pracovné povinnosti.

Predovšetkým je potrebné uviesť, že pri pánovi M. konajúce súdy akceptovali skutočnosť, ktorú neakceptovali pri sťažovateľovi, a to, že školenie pána M. prebiehalo podobne ako pri sťažovateľovi v čase, kedy bol pán M. zamestnancom, a aj napriek tomu uvedené obdobie školenia (z nášho pohľadu správne) bolo pánovi M. zohľadnené ako výkon práce v I. pracovnej kategórii, sťažovateľovi nie (z dôvodu, že sťažovateľovi trvalo v danom čase zamestnanie). Nie je nám zrejmé, prečo konajúce súdy akceptovali pri pánovi M. to, čo rozporovali pri sťažovateľovi (podľa súdov odborná príprava nemôže byť ako výkon práce v I. pracovnej kategórii zohľadnená, ak prebieha počas trvania zamestnania).

Je pravdou, že sťažovateľ a pán M. nepracovali počas celého sporného obdobia na rovnakej pracovnej pozícii. Avšak sťažovateľ, aj pán M., vykonávali v rámci sporného obdobia rovnaký druh práce v období od 01.01.1982 do 31.10.1983. Pánovi M. bol priznaný výkon práce v I. pracovnej kategórii v celom spornom období, vrátane obdobia, kedy vykonával so sťažovateľom rovnaký druh práce. Opäť nenachádzame v napádaných rozhodnutiach odpoveď, prečo bol takýto postup správny.

Každopádne, konajúce súdy sa vo svojich rozhodnutiach nesprávne zamerali na formálne označenie druhu prác, ktoré vykonával v spornom období sťažovateľ a pán M. Podstatné pre posúdenie výkonu práce v I. pracovnej kategórii je však skutočnosť, že obaja pracovali na pracovných pozíciách (istý čas na pracovných pozíciách s rovnakým označením), pri ktorých sa práca vykonávala v kontrolovanom pásme, tzn. išlo o pracovné pozície zaradené do I. pracovnej kategórie a na tento druh práce boli odborne pripravovaní. Napádané rozhodnutia neposkytli relevantné stanovisko k tomu, prečo v čase, kedy ešte nebolo vytvorené kontrolované pásmo na prevádzke V-2 v [REDACTED], a v čase, kedy bol tak sťažovateľ, ako aj pán M. odborne pripravovaní na výkon prác zaradených do I. pracovnej kategórie, priznali pánovi M. z titulu odborného školenia výkon práce v I. pracovnej kategórii, a pri sťažovateľovi takto nepostupovali.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ v petite sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 43 Sd 45/2014 z 25. mája 2015 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 So 72/2015 z 28. marca 2017 bolo porušené jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1a 2 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu zrušil, aby vec vrátil na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2

zákona o ústavnom súde. Najprv sa venoval časti sťažnosti smerujúcej proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu.

Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochranu pred ústavným súdom nemožno využiť súčasne alebo pred inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy naďalej dochádza k porušovaniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 21/02).

Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie krajského súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie krajského súdu, keďže ho už meritórne preskúmal na základe odvolania najvyšší súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho právam.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 311/2014).

Ďalej sa ústavný súd zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto

rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistujú zásadné odlišnosti (m. m. II. ÚS 71/97), čo umožňuje, aby sa ich namietané porušenie preskúmavalo spoločne.

Podstata argumentácie sťažovateľa spočíva v dvoch líniách tvrdení. V prvej sťažovateľ tvrdí, že jeho vec bola v konaní pred správnym orgánom a počas prieskumu zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu v správnom súdnictve, čo sa týka právneho hodnotenia veci, posúdená diskriminačne (spor o hodnotenie náhradnej doby), a v druhej, že vec bola, čo sa týka zistenia skutkového stavu, posúdená nedostatočne.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol: *„Pokial' ide o posudzovanie tzv. náhradnej doby, tak je nesporné, že okrem doby samotného výkonu pracovnej činnosti sa ako doba zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie hodnotia aj náhradné doby. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že náhradná doba nahrádza dobu zamestnania v prípade, ak zamestnanie netrvalo. Vyššie uvedený záver považoval navrhovateľ za nelogický.*

Navrhovateľom uvádzanú námietku odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Náhradnú dobu možno charakterizovať ako časový úsek, v ktorom sa pracujúca osoba nemôže aktívne zúčastňovať na výkone zamestnania, resp. je tento výkon podstatne obmedzený. Ide o doby iných činností, ktoré len plnia funkciu zamestnania na dôchodkové účely, nie sú reálne vykonávaným zamestnaním.

Pokiaľ sa teda navrhovateľ v spornom období odborne pripravoval na výkon novej pracovnej náplne (vyplývajúcej z dodatku k jeho pracovnej zmluve), na ktoré zamestnávateľ

podľa svojich interných predpisov vyžadoval zaškolenie, takéto obdobie nie je náhradnou dobou, pretože zamestnanie v prípade navrhovateľa trvalo. Skutočnosť, že zamestnávateľ v rámci trvania zamestnania odborne školí svojich zamestnancov nezakladá náhradnú dobu, ide o riadny výkon zamestnania so mzdovým plnením. Je pritom zrejmé, že u navrhovateľa v spornom období nedošlo k prerušeniu výkonu zamestnania.

Pokiaľ krajský súd svoje závery zdôvodnil takýmto výkladom, pričom zároveň poukázal na znenie príslušných ustanovení zák. č. 121/1975 Zb. upravujúcich započítavanie náhradných dôb, odvolací súd takúto argumentáciu považoval za postačujúcu a logickú.

Navyše navrhovateľ v podanom odvolaní, ako aj v opravnom prostriedku, o ktorom konal krajský súd opakovane uvádzal, že odborné školenie u tohto prebiehalo v priebehu rokov 1982, 1983 a 1984. V konaní však bolo jednoznačne preukázané, že tento bol odborne školený v období od 20.10.1980 do 30.10.1981, čo vyplynulo z vyjadrenia bývalého zamestnávateľa navrhovateľa zo dňa 16.07.2012. Z uvedeného vyjadrenia, priložených evidenčných listov dôchodkového poistenia ako aj evidencie vykonávaných prác v zamestnaní zaradenom do I. alebo II. pracovnej kategórie vyplynulo, že obdobie, v ktorom navrhovateľ absolvoval odborné školenie bolo bývalým zamestnávateľom zaradené do I. pracovnej kategórie. Z uvedených dokladov potom bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že v roku 1982 bol počet dní zamestnania zaradeného v I. pracovnej kategórii 0, v roku 1983 214 dní a v roku 1984 178 dní. Vyššie uvedené doklady boli zároveň potvrdené samotným navrhovateľom.

Zároveň odporkyňa poukázala na skutočnosť, že do júla 1984 navrhovateľ vykonával funkciu strojnika energetických zariadení špeciálnych očistiek vôd mimo kontrolovaného pásma, pretože kontrolované pásmo za hygienickou slučkou vzniklo v [REDACTED] na prevádzke V-2 až na základe rozhodnutia Západoslovenského krajského národného výboru, Krajského hygienika zo dňa 31. júla 1984.

Pokiaľ navrhovateľ namietal nedostatok odôvodnenia rozdielnosti výkonu zamestnania navrhovateľa a ďalšieho pracovníka p. M. krajským súdom ako aj odporkyňou, odvolací súd ani túto námietku nepovažoval za dôvodnú.

Krajský súd ako aj odporkyňa poukazovali na dokumentáciu bývalého zamestnávateľa navrhovateľa, v ktorých tento podrobne uviedol skutočnosti, pre ktoré

výkon pracovnej činnosti navrhovateľa sa v plnom rozsahu nezhoduje s pracovnou činnosťou p. M.

Z listinných dokladov vyplýva, že títo v období od 01.01.1982 do 01.11.1983 vykonávali rovnakú pozíciu - strojník energetických zariadení špeciálnych očistiek vôd, avšak v ďalšom období od 01.11.1983 do 31.12.1984 vykonával p. M. prácu na inej pracovnej pozícii, a to ako strojník primárneho okruhu, pričom išlo o pracovnú náplň týkajúcu sa iných zariadení.

Krajský súd na uvedené rozdiely poukázal, tieto zdôvodnil podkladmi od bývalého zamestnávateľa navrhovateľa, ktorými disponovala aj odporkyňa. Rovnako zdôraznil, že navrhovateľ ako aj p. M. obdobie školenia absolvovali v rozdielnych obdobiach (navrhovateľ v čase od 20.10.1980 do 30.10.1981 a p. M. od 14.9.1981 do 20.3.1982).

K ďalším rozdielom v posúdení obdobia zamestnania navrhovateľa a jeho kolegu p. M. krajský súd poukázal na predchádzajúce rozhodnutie Krajského súdu v Trnave č. k. 43Sd/34/2013 zo dňa 17.12.2013, ktorým došlo k zrušeniu rozhodnutia odporkyne č. 530 329 2620 0 zo dňa 28.2.2013 a správne uviedol, že odporkyňa v prípade existujúceho zamestnávateľa nemá zo zákona kompetenciu meniť, upravovať alebo opravovať evidenčné listy, teda hodnotiť získané nároky iným spôsobom ako sú uvedené na evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia. Odvolací súd sa s takouto argumentáciou stotožňuje a zdôrazňuje, že navrhovateľ má právo navrhnúť dôkazy a pokiaľ napáda správnosť záverov odporkyne ako aj krajského súdu, je jeho povinnosťou uviesť relevantné skutočnosti a dôkazy, na základe ktorých sa domáha zmeny predmetných rozhodnutí.

Navrhovateľ vo svojich podaniach argumentoval v podstate len tým, že poukazoval na prípad jeho kolegu, o ktorom tvrdil, že počas sporného obdobia vykonával zamestnanie na rovnakej pozícii, pričom to mu bolo hodnotené na účely nároku na dôchodkovú dávku a jej výšku rozdielne. V predmetnej právnej veci odporkyňa v rámci opakovaného administratívneho konania dostatočným spôsobom odstránila všetky pochybnosti o zistenom skutkovom stave veci a zároveň poprela tvrdenia navrhovateľa o tom, že tento v spornom období, po celý čas vykonával rovnakú prácu ako p. M. Navrhovateľ naopak nepredložil okrem poukazu na prípad inej osoby, ktorá nie je zúčastnená v predmetnom konaní a ktorej nárok na dôchodkovú dávku nie je predmetom tohto konania ako aj čestných vyhlásení jeho bývalých spolupracovníkov, žiadne relevantné dôkazy preukazujúce pravdivosť jeho tvrdení.

Námietke navrhovateľa o neakceptovaní záverov odporkyne ako aj krajského súdu o tom, že odporkyňa nie je oprávnená meniť obsah evidenčných listov vystavených zamestnávateľom, nebolo možné priznať úspech. Evidenčný list dôchodkového poistenia je rozhodujúcim podkladom na rozhodovanie o dôchodkových dávkach, pretože obsahuje údaje, podľa ktorých sa určuje nárok na dôchodok a vypočítava sa jeho výška. Evidenčný list je dôkazným prostriedkom - súkromnou listinou, ktorej obsah môže meniť iba subjekt -zamestnávateľ, ktorý ju vydal. Je pritom v súlade s ustanovením § 231 ods. 1 písm. j) zák. č. 461/2003 Z. z., povinnosťou zamestnávateľa viesť o svojich zamestnancoch evidenciu na účely sociálneho poistenia (teda aj na účely dôchodkového poistenia) a predložiť túto evidenciu príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne (odporkyni). Pokiaľ tento po preverení všetkých relevantných skutočností nezistil chyby v evidenčných listoch dôchodkového poistenia a ich správnosť následne potvrdil a náležitým spôsobom odôvodnil, odporkyňa bola povinná z ich obsahu pri rozhodovaní o navrhovateľovej dôchodkovej dávke vychádzať.“

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Ústavný súd poukazuje i na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov.

Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahrádzať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesno-právne predpisy. Treba vziať do úvahy, že správny súd posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy. Vzhľadom na tieto špecifiká správneho súdnictva ústavný súd posudzoval aj dôvodnosť námietok sťažovateľa proti napadnutému rozhodnutiu.

Ústavný súd poukázaním na obsah odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovateľ v konaní nastolil a vysvetlil, ako dospel k záveru o tom, že obstojí rozhodnutie krajského súdu i rozhodnutia správneho orgánu.

Tento záver je založený na aplikácii najmä § 12 ods. 2 a § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v rozhodujúcom znení, ktoré najvyšší súd zrozumiteľne vyložil a aplikoval v súlade s ich účelom a zmyslom.

Poukázaním na obsah administratívneho spisu najvyšší súd konštatoval, že skutkové tvrdenia sťažovateľa uvádzané aj v sťažnosti pred ústavným súdom boli v priebehu konania vyhodnotené ako neopodstatnené, resp. nepodložené.

Čo sa týka právneho hodnotenia veci, najvyšší súd sťažovateľovi vysvetlil povahu náhradnej doby a poukázal na rozhodujúcu okolnosť, že náhradná doba plynie v prípade, ak sa pracujúca osoba nemôže aktívne zúčastňovať na výkone zamestnania, resp. výkon zamestnania je podstatne obmedzený. Najvyšší súd sťažovateľovi vysvetlil, z akého dôvodu uvedenú podmienku nesplnil. Zaoberal sa takisto námietkami poukazujúcimi na prípad jeho kolegu, pričom sťažovateľovi ozrejmil skutočnosti podstatné pre rozdielne hodnotenie jeho veci. Sťažovateľovi bolo najvyšším súdom vysvetlené, že počas odborného školenia bol riadne zamestnaný aj s prislúchajúcim mzdovým plnením, a preto nevidí dôvod v zohľadnení doby odborného školenia v rámci trvania zamestnania na dôchodkové účely. Najvyšší súd považoval zároveň za preukázané, že v spornom období u sťažovateľa nedošlo k prerušeniu výkonu zamestnania.

Najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, celkom legitímne a ústavne akceptovateľné.

Záver všeobecných súdov nepovažuje ústavný súd za nesúladný so zisteným skutkovým stavom. Zohľadniac dôvody rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie najvyššieho súdu nie je založené na takom výklade aplikovaných ustanovení predpisov, ktoré by poprelo ich účel a zmysel. Ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov rozhodnutia najvyššieho súdu a zároveň nezistil, že by najvyšším súdom aplikovaný postup a jeho závery mohli zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu v súlade s právomocami ústavného súdu ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite sťažnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí, vrátenie vecí na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2017